KFV-forskaren

Medlemsblad för Katrineholm-Flen-Vingåker Släktforskarförening

Nr 3 December 2021

Torparna hade det inte lätt. De fick arrendera sin stuga med skyldighet att odla på ägarens villkor och betalade för det in natura genom kroppsarbete och produkter från sitt torp. Allt reglerades i ett så kallat torparkontrakt. I detta nummer av KFV-forskaren kan vi läsa om torparna som protesterade mot villkoren och vi får ta del av vad ett kontrakt kunde innehålla.

Bilden visar en torparfamilj i Västergötland. Foto:Nordiska museet, NMA.0036164

Ur innehållet

Ordföranden har ordet	2	Jag behöver en ren skjorta ibland	10
Årsmötet 2022	3	Imber Nordin-Grip folklivsforskare	11
Sveriges dödsbok 8	3	Brännvin och pepparrot julmat till hästarna i Mellösa	12
Struvor till jul, Julhälsning	4	En gammal bibel berättar	14
Bomärken	5	Julklappstips	15
Torparkontrakt - ett slavkontrakt	6	Nya medlemmar	16
Uppror och frihetsstrid i Björkvik	8	Program hösten 2021	16
Gästgiverier och skjutsstationer	9		

KFV Släktforskarförening

Styrelseledamöter:

Christer Uddin, ordförande	070-848 66 25
Eivor Grafsund, vice ordförande	070-769 25 57
Marita Andersson, sekreterare	070-211 30 14
Anders Nilsson, vice sekreterare	070-609 21 72
Lennart Karman, kassör	073-756 88 55
Anne-Marie Lindblad, vice kassör, redaktör	070-603 31 01
Britt-Marie Skoog Blomberg	070-812 19 67

Suppleanter:

Inger Andersson	070-224 50 19
Kjell Lundström	070-671 14 51

Valberedningens sammankallande:

Inger Andersson	070-224 50 19

Revisorer:

Roland Elfving	076-195 34 27
Lars Berggren	070-234 77 23
Viveca Eriksson, ersättare	073-932 48 37

KFV-Forskaren

Anne-Marie Lindblad, redaktör och sammankallande
Stefan Gustafsson, layout

Programkommitténs sammankallande:

Eivor Grafsund

Föreningens adress:

Katrineholm-Flen-Vingåkers Släktforskarförening
c/o Anders Nilsson
Jägaregatan 56
643 31 Vingåker

E-post: info.kfvslakt@gmail.com

Hemsida: www.kfvslakt.se

Avgifter och konton:

Medlemsavgifter 2021	
Enskild:	210 kr/år
Familj:	250 kr/år
Bankgiro:	5049-6694
Swish	123 110 40 90
Organisationsnr:	802417-3638

Ordföranden har ordet

Vintern har gjort sitt intåg vilket också innebär att vi snart kan lägga ytterligare ett år bakom oss. Ett år som har präglats av detta förskräckliga virus som har lamslagit inte bara vår verksamt utan även samhället i stort och nu verkar det som att Europa drabbas av en ytterligare våg.

Vi närmar oss också ett nytt årsmöte som skall genomföras i februari, känns märkligt då vi nyss haft ett. Förhoppningsvis ställer medlemmarna upp som de gjort tidigare och bevistar mötet. Datum för årsmötet och andra aktiviteter går att läsa om på vår hemsida och i denna tidning.

Som ni vet har vi kontakter med andra föreningar i Sörmland. Nu var det vår tur att bjuda in Eskilstuna, Nyköping och Strängnäs till Katrineholm för en träff den 20 november. För första gången var Strängnäs med som en självständig förening efter att ha tillhört Eskilstuna. Detta innebär naturligtvis att Eskilstuna har tappat medlemmar till den nybildade Strängnäsföreningen. Det intressanta med dessa möten är att dela med sig av respektive förenings erfarenheter och få ta del av aktivitetsprogram och dylikt. Diskussionen handlade dessutom om vi skall ha två möten om året eller ett, eller om vi fyra skall gå vidare i samarbetet. Personligen tycker jag att föreningen skall bibehålla sin självständighet så långt som möjligt.

Nu står vi inför jul och nyårshelgerna varför jag vill önska er medlemmar och styrelse en God Jul och ett Gott Nytt släktforskarår så hörs vi 2022.

Christer Uddin
Ordförande

Ny adress eller mejladress?

Meddela föreningen din nya adress så att du inte missar någon information från oss.

Skicka till: *info.kfvslakt@gmail.com.*

Nästa nummer

Kommer i april 2022.

Inlämnade bidrag

Redaktionen välkomnar artiklar och berättelser till tidningen och förbehåller sig rätten att välja bland bidragen samt att redigera texten för att få plats.

Få tidningen digitalt

Meddela redaktionen om du vill ha tidningen digitalt med mejl istället för på papper. Då slipper vi dyra portokostnader.

Skicka till: *info.kfvslakt@gmail.com.*

Årsmöte 2022

Det var inte länge sedan vi hade årsmöte för 2021.

Nu är det snart dags igen. Boka in den 15 februari 2022 klockan 18.30. Då hoppas vi på ett ”vanligt” årsmöte.

Sällskapet Vallonättlingar är inbjudna och kommer att berätta om sin verksamhet och vallonforskning.

Sveriges dödbok 8 släpps till jul

Sveriges dödbok 8 täcker åren 1830–2020 och innehåller namn, födelse- och dödsdatum, civilstånd, dödsförsamling och adress till i stort sett alla svenskar som dog mellan dessa år, totalt mer än 15 miljoner människor.

Skickliga registrerare har nämligen kompletterat med avlidna åren 1830–1859. Stora kvalitetsförbättringar av tidigare inmatat material har också gjorts.

Sveriges Släktforskarförbund hoppas kunna ge ut Sveriges dödbok 8 lagom till att julhandeln. Är du intresserad kan du bevaka det via Rötterbokhandlens nyhetsbrev, på Rötter och i förbundets sociala kanaler: Facebook, Instagram och Twitter.

Databasen levereras som USB i en lyxig ask och fungerar bara på PC.

Du får rabatt på Släkthistoriskt Forum!

Som medlem i vår förening får du 100 kronor rabatt på alla prenumerationer och prenumerationspaket där magasinet *Släkthistoriskt Forum* ingår.

Använd föreningens unika rabattkod när du förnyar eller nytecknar din prenumeration.

Så använder du rabattkoden

Gå till Rötters prenumerationssida rotter.se/prenumerationer och välj den prenumeration du vill ha.

Vid betalningsinformation: fyll i vår förenings rabattkod **NLU922** och slutför ditt köp, nu med 100 kr rabatt.

Rabattkoden gäller en gång per person och är giltig till den 31/12 2022.

Rabatten gäller för

Släkthistoriskt forum 5 nr – ett år med magasinet i pappersformat.
Premium Brons 1 år – 5 nr av magasinet digitalt plus digitala extraresurser på Rötter.
Premium Silver 1 år – 5 nr av magasinet i pappers- och digitalt format tillsammans med digitala extraresurser på Rötter.
Premium Guld 1 år – 5 nr av magasinet i pappers- och digitalt format, digitala extraresurser på Rötter samt Släktforskarnas årsbok i brevlådan före midsommar.

Struvor till jul

Att baka struvor är en gammal tradition och favorit på julbordet i Sverige. De ljuvligt goda bakverken är inte alls svåra att göra själv med struvjärn och fritös. På 1700- och 1800-talet var struvor en delikatess för överklassen.

Struvor

1 st ägg
1 msk strösocker
1½ dl vetemjöl
1½ dl mjölk (obs ej laktosfri)
¼ kg Cocosfett (att koka i)
Strösocker att vända kakorna i

Rör ihop alla ingredienserna. Smält cocosfett och värm upp järnet . Dra ner värmen, reglera värmen efter behov och doppa det varma järnet i smeten, men inte så det kommer över kanten. Kokas till det fått vackert gyllenbrun färg. Ta av kakan och låt det droppa av på ett papper. Doppa sedan kakorna i strösocker.

KFV Släktforskarförening önskar alla medlemmar och läsare

En riktigt God Jul och

ett Gott nytt år!

Vinter i Solhult

Fina vinterbilder av tecknaren Anders Teodor Byberg (1886-1973) ur häftet Solhultsbarnen 1 som var underlag för uppsatser för andra och tredje skolåren på 1930-talet.

Bomärken

I förra numret av KFV-forskaren visade vi en bild på bomärken från Västra Vingåker. Anne-Marie Lindblad har forskat vidare och hittat mer fakta om bomärken.

Ett bomärke är ett skrivtecken som består av en eller flera linjer, och som i huvudsak har använts på samma sätt som en namnteckning. Märkena påminner mycket om runorna. Det hittills äldsta kända daterade bomärket i Sverige kom från Gruddbo och härrör från 1635. Från senare delen av 1600-talet har ytterligare enstaka bomärken påträffats. Under 1700 - och 1800-talen blir antalet betydligt större. Dessa märken har kunnat följas fram till 1900-talet, då de alltjämt brukas av ättlingar till dem som an-vände märkena för 200 å 300 år sedan.

Alltifrån 1700-talet, då bomärkena börjar uppträda rikligare i personbestämda och daterade sammanhang, visar det sig, att märkena gått i arv inom samma släkt och på samma gård.

Bild från omslaget på boken ”Vallonernas namn” där vi kan se Anthoines kolkratta längst upp i cirkeln. Medsols därefter kommer en hjulsymbol kopplat till en gjutmästare, yxa; snickarmästare, eventuellt en häst, tång; smältarmästare, en otydlig symbol, hammare; hovslagare och vagnshjul; skogshuggare. I mitten slutligen vattenhjul; hjulmakare.

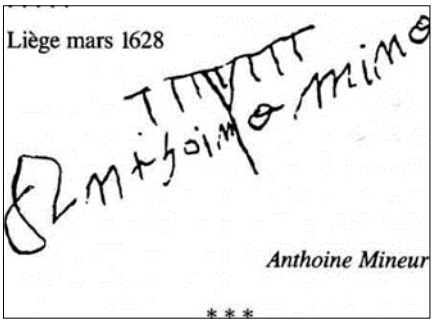
Bomärkena har av somliga forskare ansetts ha utformats slumpvis, enbart med syftet att kunna skilja en bomärkesmarkering från en annan. Andra anser att de har en lång och fascinerande historia och utgör en hittills okänd symbolvärld.

Med utgångspunkt från de nordiska länderna, England, Tyskland, Schweiz och Lettland presenteras ett 80-tal olika bomärkestyper med många varianter. Bomärkestyperna visar sig utgöra medeltida, kristna symboler som kors, treenighetssymboler, Kristus- och Mariamonogram samt olika helgonattribut. Ursprunget kan spåras tillbaka till det korstecken som tecknades i pannan på den som döptes enligt fornkyrklig dopliturgi och som tolkades som ett Kristi bomärke. Omkring 380 e.Kr. uppträder de första bomärkena som kors och korsvarianter fogade till egyptiska notariers namnunderskrifter på olika dokument på papyrus.

Bruket av bomärken har varit vida utbrett, och redan under medeltiden hade dessa märken i vårt land fått en omfattande användning, vilket kommer till synes såväl i våra äldsta landskapslagar som i Magnus Erikssons landslag 1347 och stadslag 1350.

Bomärket betecknar här ägande eller delaktighet i olika former. Ägaren kan vara en eller flera personer, men alltid tillsammans representerande en besläktad enhet, familj, storfamilj el. dyl. Vanligast är bomärkenas roll som ägartecken på lösöre: redskap, husgeråd, möbler, kläder etc. Hit hör även märken på husdjuren. Dessa har dock blivit av annat slag, exempelvis klippmärken i öron etc.

Den praktiska nyttan av ägarmärken lösa artiklar är uppenbar i de gamla tätbebyggda byarna, där man ofta blandat ägodelar genom lån eller sambruk. Bomärken användes även som ägartecken på skörd och fångst samt nedlagt och kvarlämnat villebråd etc. Slutligen har bomärket förekommit såsom analfabeternas namn-teckning på handlingar etc. Även efter skrivkonstens utbredning har bomärkena i detta sammanhang använts inskrivet mellan namnen. Så sent som under 1900-talet begagnades bomärken men främst som ägarbeteckning på redskap och klädespersedlar, särskilt sådana som kommer till användning i fäbodar och vid skogsarbete, där ett flertal personer med

likartad utrustning vistas samtidigt.

För egen del har jag oftast mött bomärken i samband med bouppteckningar, ibland kopplat till en namnteckning. Ett undantag från detta är en av mina äldsta anor; vallonen Anthoine Mineurs undertecknande av sitt kontrakt 1628 när han tillsammans med sin son Jaques lämnar Liège för att resa till Norrköping och arbeta för Louis de Geer. Utöver hans namnteckning återfinns även hans kolkratta – mineur betyder i övrigt just kolare. Vallonerna undertecknade ibland kontrakt och kvitton med sina bomärken. Detta gällde även deras verktyg.

Anne-Marie Lindblad

Källor

Glömda gudstecken: från fornkyrklig dopliturgi till allmogens bomärken. Tuve Skånberg Lunds Universitet Centrum för teologi och religionsvetenskap Lunds universitets kyrkohistoriska arkiv
Vallonernas namn Erik Appelgren Viktor Petterssons Bokindustri 1968
Fataburen, Nordiska Museets och Skansens årsbok 1951

Torparkontrakt—ett slavkontrakt

I strikt mening avser torp en arrendeform, med långa kontraktstider men utan åborätt, vars arrende betalades helt eller delvis in natura. Vad som avtalats i form av dagsverksplikter och andra skyldigheter reglerades i ett så kallat torparkontrakt. Begreppet torpare upphörde 1943 då det blev förbjudet att skriva denna typ av kontrakt. Anne-Marie Lindblad har fördjupat sig i torparnas hårda liv.

Torparkontraktet skulle i dag nog närmast liknas vid ett slavkontrakt. Torparen hade skyldighet att odla upp marken, som ju inte var hans utan godsägarens, bygga torpstugan och underhålla den väl, samt dessutom arbeta flertalet dagar i veckan hos godsägaren, utan att få betalt. Dessutom skulle han leverera lin, frukter och bär till husbonden. Om torparen bröt mot kontraktet var straffet synnerligen hårt. Om han uteblev från ett dagsverke fick han ersätta det försummade med dess dubbla värde. Torparen skulle vara lydig, hövlig, nykter och leva ett stillsamt liv.

Följande text är utdrag ur ett torparkontrakt från Gimmersta i Julita. Kontraktet är omfattande, 6 paragrafer och ett fyrtiotal punkter och redovisas därför inte i sin helhet.

Torpet Löfdalen utanför Nyköping skulle 1850 i arrende till bruket erlägga 75 mandagsverk, 18 kvinnodagsverk, 1 fjärding aska, 1 kanna lingon, ull samt spånad för 1 daler.

”Kontrakt vid Gimmersta i Julita, Floda och Vestra Vingåkers socknar

På nedanstående villkor upplåtes till Johan Larsson det i Floda socken, Oppunda Härad och Nyköpings Län på Gimmerstas ägor belägna Torpet Ö Staftorp, sådant det till sitt område är bestämt genom att detsamma från den 14:e nästkommande Mars 1858 bruka och bebo.

§ 1

1:0 Torparen skall vid den av husbondens gårdar inom socknarna, som därtill bestämmes, utgöra på egen toft och efter budning årligen:

- *104 fullgjorda karldagsverken, varav 52 - utgöras från - fullt giltiga kvinnodagsverken från 14 mars till den 1:a Oktober, och 52 - från den 1:a Oktober till den 14 mars.*

2:0 Väl och ordentlig spinna – 5 – meter tågor, eller däremot svarande dubbla begreppet finblår, eller tredubbla begreppet grovblår, samt

3:0 varje höst vid Gimmersta avlämna:

- *1 stycken kycklingar*
- *1 tjog färska ägg*
- *4 kappar stark och rensållad bykaska*
- *1 kannor väl mogna och rensade lingon*
- *1 kannor dito blåbär*

14:0 Utan ersättning lämna det efter behovet lämpade antalet kvinnodagsverken till fårtvätt eller fårklippning.

§ 2

1:0 Till arbetet skall dagsverkaren sig inställa före kl. 6 på morgonen och fortsätta detsamma utan avbrott än de vanliga måltidsstunderna, tillsammans två timmar dagligen, intill kl. 8 på aftonen: under den mörka årstiden arbetas från första morgongryningen till aftonmörkrets inbrott, med blott en timmas uppehåll för middagsmål.

2:0 Han bör själv hålla och med sig yddor, yxa, hacka, lie och övriga till arbeten behövliga handredskap, och skall vid körning av spannmål medhavas behövligt antal säckar.*

§ 3

1.0 Endast välkända och hövliga samt av jordägaren såsom fullt arbetsföra erkända personer, samt blott så många som han för torpets hävd- och dagsverksskyldighetens utövande behöver, får torparen i sin tjänst antaga och hos sig skattskriva låta. Manfrejdade eller försvarslösa personer får han, utan husbondens vetskap och samtycke icke hos sig hysa, vid äventyr att utan laga fardag varda från torpet skiljd.

2:0 Vid enahanda ansvar var lönnkrögeri förbjudet. Ej heller må torparen utan husbondens särskilda tillåtelse, gängen eller folksamlingar hos sig tillställa eller tillställa låta.

§ 5

1:0 Till torpet behövliga nybyggnader och reparationer samt till stängselvirke, erhåller torparen, efter skedd begäran, utstämpling av skogvaktaren från gårdens skog. Skulle, istället för sågtimmer, få sågat virke honom vid gården lemnas, ersätt han virkets sågning med tvenne karldagsverken för varje tolft bräder, samt i proporthion dagsverken för plank och läkt.

2:0 Till vedbrand får begagnas enbart stubbar, torra grenar och ris samt såd-

ana vindfällen, som äro till byggnadsämnen odugliga. Hopläggningen och hemförandet av sådant virke vare ej tillåtne utan anvisning och tillsyn av gårdens skogvaktare eller annan person, som husbonden förordnar. Endast i saknad av sådant bränsle lämnas till vedbrand särskild utsyning genom stämpling. Tillräckligt förråd av grenar och ris för alltid vara hemkört för att brännas i köket och drängkammare.

5:0 Skövlesbränning eller svedjande, toppande av träd och tjärbränning, ävensom alla andra dylika skogsförödande inrättningar, därtill räknas brännvinsbränning, äro strängeligen förbjudna.

7:0 Torparen blir ansvarig, att ej någon bössa får ägas eller begagnas på torpets ägor. Finnes hund på stället, bör den vara bunden vid hundkojan.

8:0 Torparen bör genom planterandet av fruktträd och bärbuskar söka försköna torpet, dessa lämnas i mån av tillgång vid gården utan ersättning.

10:0 Jordägaren förbehåller sig rättighet att, på sockenstämmor och vid andra tillfällen, rösta för stället, samt att på torpets ägor låta upphugga, kola, hacka och bortföra vad och hur mycket ved och löv han för gott finner.

§ 6

Detta kontrakt kan å ömse sidor uppsägas, med tillgodnjutande av laga fardag, dock får ej utan jordägares skriftliga bifall transporteras på annan person. Skulle torparen vanhävda torpet, beträdas med åverkan eller olovlig betning på husbondens ägor, visa vanvördnad och ohörsamhet mot husbonden eller i den i hans ställe satt är, eller göra sig skyldig till otrohet, urbota brott eller annan sår oordentlighet - - har han sin åborätt förverkat och kan genast från torpet skiljas utan fardags åtnjutande. Men så länge han med noggrannhet hörsammar detta kontrakt och förer ett anständigt och ordentligt levnadssätt samt håller sina barn och tjänstehjon till lika vandel, så kommer han att framför varje annan, bibehållas stället.

Med förestående kontrakt förklara vi oss till alla delar nöjda och äro tvenne exemplar härav utväxlade, som skedd på Gimmersta den 10 December 1857.

Carl Bonde /August Svanström"

Gimmersta herrgård, Julita
Foto: Erik Lijeroth, Nordiska museet, NMA.0096702

Ägare till Gimmersta när kontraktet skrivs är Baron Bonde och August Svanström är inspektor på Gimmersta dit han anlänt 1855 från Stora Malm.

Östra Staftorp i Hissjö rote i Floda hade som torpare Lars Larsson född 7 september 1792 i Floda där han levde med sin hustru Kajsa Jönsdotter född 3 juli 1793 även hon i Floda. De får bl a sonen Johan Larsson född i Floda 30 juli 1826 och det är han som står på torparkontraktet som skall träda i kraft i mars 1858. Hans föräldrar blir därmed "inhyses" på Östra Staftorp.

Johan är gift med Brita Kajsa Bengtsdotter född 31 augusti 1825 i Floda och de har döttrarna Anna Sophia, Christina Charlotta, Johanna Matilda, Catharina Augusta. Clara Albertina (som avlider vid ca 1 år av kikhosta), Ida Wilhelmina och Amanda Lovisa. På torpet finns även hans syster Maja Larsdotter samt bl.a. drängen Carl Flod med sin familj. Drängarna kommer dock och går. Hans far Lars Larsson avlider 28 december 1872 och modern Kajsa Jönsdotter avlider 11 juni 1871, vilket betyder att han drog försorg om sina föräldrar i 14 år, utöver övriga i hushållet.

Trots allt levde torparna ändå under förhållandevis goda förhållanden. Värre var det för inhyses, äldre och handikappade.

När de inte längre kunde bo kvar i en backstuga som inhysta blev de antingen på socknen skrivna, vilket vanligen innebar att de fick flytta runt på gårdarna i tremånadersperioder, eller bli placerade i socknens fattighus.

Anne-Marie Lindblad

*Yddor = tömmar som man kör oxar och stutar med

Källor
Kyrkböcker Floda församling

Backstuga i Småland, men personerna på bilden ser inte ut att höra hemma i den miljön.

Foto:Kalmar läns museum, Emil Karlsson, KLMF.EK00480

Uppror och frihetsstrid i Björkviks socken

Torparen Carl Nilssons i Pelltorp i Björkviks socken var inte nöjd med att behöva utföra dagsverken som betalning för sitt arrende. Han fick med sig flera brukare i sin ”frihetsstrid”. Det slutade med att han blev dömd för uppvigling och vräkt från hemmanet. Inger Andersson har forskat utifrån protokoll från häradsrätten som finns på hemsidan.

Pelltorp ägdes av hovmarskalk Baron Johan Ribbing. Han hade som säteriägare köpt och betalt de ”underlydande” hemmanen där dagsverken var överenskomna arrendeavgifter.

Brukare i Pelltorp år 1769 var Carl Nilsson och hans fru Maria Ersdotter. Carl Nilsson var torpare i endast tre år. Det kunde råda stort missnöje med torpare och brukares dagsverksskyldighet. De brukare som var med om upproret föreställde sig att godsägaren saknade lagliga befogenheter att fodra några dagsverken. Det trodde Carl Nilsson i Pelltorp och beslöt han och flera bönder skull uppta en frihetskamp mot deras gemensamma husbonde, hovmarskalk Baron Johan Ribbing på Hagbyberga. Med hjälp av Henning Jonsson i Klockartorp höll Carl Nilsson en sammankomst med brukare av Pelltorp, Björndalen och Vabbnäs. Där lovade Carl att ”frånhända” säterierna deras makt och att dagsverkena på herrgården skulle upphöra. Med det fick Carl Nilsson fullmakter från de andra brukarna att föra allas talan.

Torpet Pelltorp är nämnt som bebott från åren 1688 men är numera rivet. Ruinerna efter torpet ligger intill vägen mellan Glindran och Strångsjö. Det finns en skylt invid grunden som är uppsatt av hembygdsföreningen. Två boningshus finns det grunder till, ett på 4,5 x x10,5 m. I vinkel mot denna grund är en på 5 x 8 m. Grunden till ladugård, loge, vagnshus och svinhus finns och en bod med måtten 4 x 5 m samt en stensatt källare.

Utdrag från protokoll vid häradsrätten.

"Handlingar på Jönåkers urtima häradsrätts protokoll och laga kraft wundne, af 2 junii 1773, rörande den mycket bekante torparen Carl Nilssons i Pelltorp i Södermanland, Jönåkers härad och Björkvik socken, samt des anhängares; olagliga och otillbörliga förhållande samt falska angifwelser, så emot konungens befallningshafwande i orten, som andra hederliga män i Björkwik socken, äfwen ock, angående åtskillige öfwande oredor och willerwallor med förenämnde sockens: menige allmoge, vid skatterättighetens sökande å deras åboende frälse- krono- och krono-skatte-hemman samt oskattlagde torp."

Carl Nilsson blev stämd för uppvigling där han blev dömd. Rätten dömde honom i januari år 1770 att gälda sina skulder till Ribbing. Då det ej skedde, begärde Ribbing utmätning. Det verkställdes också av kronofogden med biträden.

Carl Nilsson ingav hos Justitiekansler Joakim Vilhelm Lilliestråle klagomål mot Ribbing. För att denna *”om nattetid på ett hedniskt och tillika våldsamt sätt”* låtit ofreda Carl och hans hustru i deras hem och utan att ha rannsakning och dom fråntagit dem, deras egendom. Kyrkoherden Johan Gustaf Bergius tog parti för herrskapet och stängde av Carl Nilsson och Henning Jonsson så som upp-viglare från nattvardsbordet. Då anmälde Carl Nilsson kyrkoherden för Domkapitlet för att han ansåg att kyrkoherden förfarit felaktigt. Vid visitationsstämman som prosten Anders Montelius höll i Björkvik i juli 1772 förklarade kyrkoherden att han ångrade sig, och förlikning ingick mellan dem och Kyrkoherden Bergius.

Justitiekansler hade sänt Carl Nilsson ”anklagelseskrift” vidare till Jönåkers häradsrätt.

Carl Nilsson i Pelltorp dömdes för uppvigling av allmoge i Björkvik och obevisade beskyllningar både mot Baron Johan Ribbing och landshövdingen Baron Per Abraham Örnsköld. Carl dömdes enligt Missgärningsbalken och Rättegångsbalken att böta 160 daler silvermynt. Då han ej kunde betala ändrades straffet till med 40 par spö och 5 slag av paret. Han ålades också att inför Landshövding och Hovmarskalken göra offentlig avbön.
Henning Jonsson i Klockartorp dömdes att böta 20 daler silvermynt. Då han ej kunde betala blev det 3 veckors fängelse. Catharina von Meijerhelm lät vräka honom från hemmanet samt av hans tillgångar tillgodoräkna sig för husröta och 142 dagsverken

Inger Andersson

Källor

https://www.abc.se/~m9341/bjorkvik/poster/Pelltinv.html

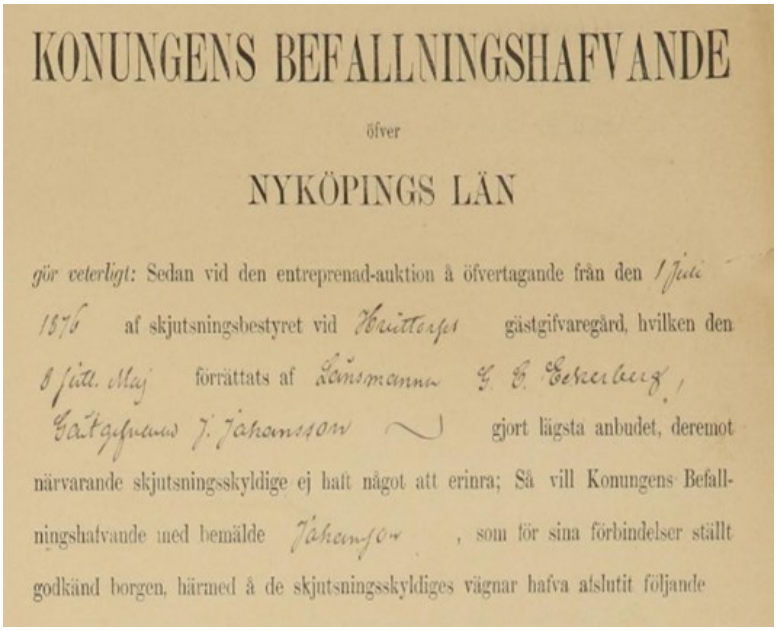
Gästgiverier och skjutsstationer

Vi har tidigare läst om en dödlig misshandel vid Vittorps gästgiveri lucianatten 1676 i KFV-forskaren 1-2021. Anne-Marie Lindblad har fortsatt att forska kring gästgiverier och skjutsställen. Här har hon dokumenterat regelverken kring verksamheten.

Dokumentation över skjutsbestyr vid Hvittorps Gästgiveri

1845 27/5 Entreprenadauktion Protokoll hållet vid Stensjö gästgivargård den 27 maj utlyst entreprenadauktion för att till den mist bjudande uppå skjutsningen inom Oppunda Härad belägna gästgivargårdar. Utrop företogs vid varje station.

Vittorp Närvarande ägaren Carl Carlsson Bonde, vilken äger Hökkärr 1 mtl, Rudäng 174 mtl, Wästtorp och Lilla Monka 1 mtl, inspektör Jonsson vid Sjöholm fr därunder lydande hemmanen Råmperåd 1 mtl och Eng 1 mtl samt Pehr Persson i Gropptorp och Erich Erichsson d y i Stora Monka enligt fullmakt för Stora Monka 1 mtl, Groppetorp 1 mtl, Svartå ¼ mtl och Myrkärr 1/8 mtl. 24 sh per mil i skjutslega utropades. Inget anbud gjordes, varefter reservlaget genast förklarade sig ej vilja ge ens det minsta tillskott. Inspektor Jonsson för Eng 1 mtl, ville dock lämna särskilt bidrag. Sedan det vid denna auktionsförrättning förda protokoll blivit uppläst oh erkänt, blev densamma avslutad och folksamlingen åtskildes. År och dag som ovan In fidem LM Södergren

KONUNGENS BEFALLNINGSHAFVANDE

öfver

NYKÖPINGS LÄN

gör veterligt: Sedan vid den entreprenad-auktion å öfvertagande från den 1 juli 1876 af skjutsningsbestyret vid Hvittorps gästgifvaregård, hvilken den 8 juli. Maj förrättats af Länsmannen G. C. Eckerberg, Gästgifvaren J. Johansson gjort lägsta anbudet, deremot närvarande skjutsningsskyldige ej haft något att erinra; Så vill Konungens Befallningshafvande med bemälde Johansson, som för sina förbindelser ställt godkänd borgen, härmed å de skjutsningsskyldiges vägnar hafva afslutit följande

Del av kontrakt 1876 - 1878
Länsstyrelsen i Södermanlands län. Landskansliet (D) EVII:1a (1767-1884) Bild 3990

1876 - 1878 Kontrakt nedan
KB (konungs befallningshavare) *gör veterligt; Sedan vid entreprenadauktion å övertagandet fr.o.m. den 1 juli 1876 av skjutsningsbestyret vid Hvittorps gästgivaregård, vilken den 8 maj 1878 förrättat av länsmannen G C Eckerberg, Gästgivaren J Johansson gjort lägsta anbudet, däremot närvarande skjutsningsskyldiga ej haft något att erinra; så vill KB med bemälde Johansson, som ställt borgen å de skjutsningsskyldigas vägnar ha slutit följande;*

Gästgivare J johansson som för tiden 1 juli 1876 till samma dag 1878 antas till entreprenör av skjutsen vid Hvittorps gästgiveri åligger

***1:o** att under denna tid utgöra all skjuts som vid Hvittorps gästgiveri lagligen kan påfordras*

***2:o** att i sådant avseende året om dagligen tillhandahålla resande en häst vid anfordran, en häst inom en timme och därutöver erforderligt antal hästar inom fyra timmar efter tillsägelse.*

***3:o** att likaledes hålla resande tillhanda så många skjutsare och åkdon, som erfordras för skjutsens utgörande i ofvan omförmälda motto;*

***4:o** att till skjutsen begagna endast pålitliga och välfrejdade manspersoner av minst femton års ålder och till skjutsning ej använda andra än starka, lytesfria och sediga samt väl skodda och om vintern broddade hästar;*

***5.o** att av åkdonen hålla serskilda för hjul och för slädföre, paråkdonen försedda med två säten, och enbetsåkdonen (enspann) med ett säte, hvilande, då hjulen begagnas på fjedrar av jern eller trä; skolande hjulåkdonen vara försedda med jernaxlar och muttrar; samt*

6:o att ständigt hålla hästar, åkdon oh seltyg i ordning, så att de när som helst vid af Kronobetjeningen hållen besigtning, må kunna godkännas

Häremot tillkomma entreprenören följande förmåner;
- *att i skjutslega uppbära en krona och 50 öre milen för hvarje häst; och*
- *att åtnjuta lagenlig lega för åkdon och seltyg.*

Till yttermera visso varder detta kontrakt i två exemplar upprättadt och med Konungens Befallningshavande bekräftadt – Nyköping Landskansliet 27/6 76.

1878 - 1890 Kontrakt
Gästgivare J P Johansson, som för tiden 1 juli 1878 till samma dag 1880 antages till entreprenör av skjutsen vid Hvittorps gästgiveri (kontraktet har samma villkor och är upprättat enligt tidigare.)

1880 Vittorp Gropptorp - nedan Till KB (Konungs befallningshavare) Som skjutsen vid Hvittorps skjutsstation enligt med hemmansägare Johan Persson i Gropptop upprättat kontrakt fr.o.m 1 juli kommer att förläggas vid hemmanet Groptorp får jag härmed föreslå det KB behagade till stationsföreståndare vid bemälda skjutsstation, istället för föreslagne arrendatorn av Hvittorps hemman förordna ovan nämnda villige och lämplige hemmansägare och blivande skjutsentreprenören Johan Persson i Gropptorp. Åsa i Kronolänsmanskontoret den 24 juni 1880

1923 Länskungörelse
Resolution. Med stöd av 59§ i kgl stadgan angående skjutsväsendet den 22 juni 1911 finner KB lagligt att förordna. Att Hvittorps m. fl skjutsanstalter för åren 1924–1926 indrages. Nyköping i landskansliet den 15 december 1923 L. Reuterskiöld och W Fahlcrantz.

Anne-Marie Lindblad

Källor

Förplägnadsställen under 1900-talet

www.sormlandsmuseum.se. Tvillingstugan vid Hvittorp. Antikvarisk dokumentation och förprojektering inför kommande upprustning Rapport 2006:4 Eva Wockatz och Magnus Josephsson

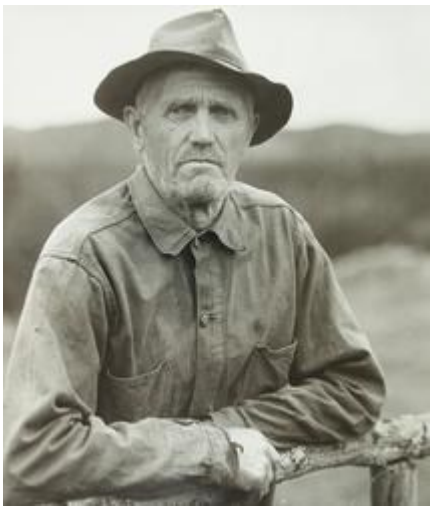
Gästgiverier och skjutsstationer Södermanlands län 1649-1933 Kaj Kjellström 2020

Vittorps f.d gästgiveri och skjutsställe. Den gamla landsvägen går precis utanför dörren. SLM S25-84-9

”Jag behöver också en ren skjorta ibland”

Flera artiklar i detta nummer i KFV– Forskaren handlar om torparnas kontrakt och den press det satte på dem. Här möter vi en av arbetets veteraner—Carl August Eriksson i Granhed

Mannen på bilden heter inte CA Eriksson men han har en skjorta som behöver tvättas ibland.
Foto: Hilding Mickelsson / Hälsinglands Museum , HMM13248

Carl August föddes i Floda, alldeles nedanför kyrkan, 1862. Han berättar gärna om tiden då Floda hade eget salutorg och då det i samband med marknaderna anordnades tivoli. Det var massor med kor, stutar och annat som bytte ägare där. Det var också ganska bråkigt och det var inte så ofta som länsman hade det lugnt. 1912 köpte Carl August Sätra Gård i Granhed men hade tidigare varit torpare under prostgården.

I kontraktet stod skrivet att han årligen skulle lämna en viss mängd aska till lut till prostgårdstvätten.

– Men det brydde jag mig inte om, säger han. Vid ett tillfälle mötte han prostinnan och då påminde hon honom om hans skyldigheter, varpå Carl August svarade att han också ville ha en ren skjorta ibland.

Källa

Katrineholms-Kuriren den 24 maj 1948

Imber Nordin Grip, folklivsforskare

I flera nummer av KFV-forskaren har vi haft artiklar som sprungit ur Imber Nordin Grips arbeten för Landsmålsarkivet i Uppsala. Hennes stora produktion har gjort oss nyfikna på vem hon egentligen var, därav denna berättelse. Anne-Marie Lundblad har samlat uppgifter om henne.

Imber föddes den 15 november 1899 som Ingeborg Anna Vilhelmina på Könsa, Grundsunda socken i Västernorrland. Redan här noterar vi att en av faddrarna vid dopet var frk Ottilia Indebetou från Härnösand. Hennes föräldrar var f.d. bonden Erik Petter Nordin född 1861 och modern f.d. lärarinnan Anna Erika Ersson född 1870. Hon var för övrigt utbildad vid Härnösands seminarium där Ottilia Indebetou var rektor. Anna Erika blir svårt sjuk och i husförhörslängden 1895 – 1905 finns anteckningar om att hon blir utskriven från Härnösands Hospital 1902. Imber har fem syskon, varav hennes namne Ingeborg Anna Vilhelmina född 1897 avlider på annandag jul samma år.

Imber Nordin-Grip året 1937. Hon ägnade sitt liv åt berättarna, gamla gubbar och gummor som utgjorde grund för fornminnesuppteckningarna. Här samtalar hon med Henning Larsson (1860-1941) på Flenmo i Mellösa.

Ingeborg (Imber) flyttar till Gävle sommaren 1907 och blir fosterbarn hos Jeanna Elisabeth Ottilia Indebetou - hon är för övrigt född i Östra Vingåker den 17 oktober 1841 och dotter till dåvarande brukspatronen på Forssa Bruk Johan Daniel Indebetou. I Gävle finns också Anna Lovisa Grip f.d. lärarinna och tidigare elev vid småskoleseminariet. Anna Lovisa är född 1856 i Ovansjö och alla tre flyttar så småningom dit där Ottilia Indebetou avlider i augusti 1909.

Erik Petter Nordin har flyttat och återfinns med familjen på Godmersta. Nu stundar dock uppbrottets tid för samtliga. Äktenskapet upplöses av Härnösands domkapitel den 7 januari 1911. Var Anna Erika tar vägen är okänt men Erik Petter flyttar till Högsjö 1912 med några av sönerna och arbetar på Utansjö Bruk.

Imber har nu blivit fosterbarn hos Anna Lovisa Grip. Enligt Gästriklands västra domsagas häradsrätt blir hon, ganska sent i livet, adopterad av Anna Lovisa den 16 december 1932 och bär därefter namnet Nordin-Grip. Flytten går senare till Uppsala där hon tar studenten som privatist. 1934 disputerar hon vid Uppsala Universitet för filosofie doktorsgraden på en avhandling om Erik Wennæsius - en svensk poet född 1641 i Gävle, död i november 1684 i Stockholm. Fram till 1940 arbetade hon vid Landsmålsarkivet – samma år avlider Anna Lovisa Grip i augusti.

Imber gifter sig den 18 december 1941 i Uppsala domkyrkoförsamling med änklingen Karl Edvard Paul Kjellberg född 1871 på Fållnäs, Sorunda församling, Södermanland. Kjellberg var lantbrukare, kyrkvärd och hade utöver det en mängd förtroendeuppdrag. Paret flyttar sedan till Sorunda strax efter jul 1941. Maken avlider 1948 på Torp i Sorunda och Imber börjar arbeta som lärare i Eskilstuna och Nynäshamn. 1956 blir hon lektor vid läroverket i Bollnäs och där avlider hon 1963. Hon gravsätts dock på Ovansjö kyrkogård.

Imber har publicerat många kulturhistoriska arbeten och även romaner. Som nybliven fil.dr. kom hon till Södermanland, där hon varit engagerad av Södermanlands hembygdsförbund. Hon fick uppdrag från Vingåker i väster till Sorunda på Södertörn och var också en uppskattad skribent i såväl Katrineholms -Kuriren som Flens Dagblad. Nu nöjde hon sig inte med Södermanland utan har till Landsmålsarkivet lämnat mängder med material, tillika ett betydande fotomaterial, från olika delar av vårt land.

Så kvarstår bara frågan; varför kallades hon för Imber.

Anne-Marie Lindblad

Källor

Kyrkböcker Grundsunda, Östra Vingåker, Ovansjö, Gävle Heliga Trefaldighet, Uppsala domkyrkoförsamling och Sorunda församling.

Katrineholms-Kuriren 25 augusti 1963.

Mellösa i Sörmland – Folkminnen Imber Nordin-Grip Sörmlands Grafiska AB 1964 (boken är postumt utgiven av Maj Eriksson, Flenmo, Mellösa som också bearbetat materialet och bidragit med bilder.)

Bilden: Gustaf Erssons Floda - uppteckningar från en Sörmlandssocken. Imber Nordin-Grip. Robert Jansson. Sörmländska Handlingar 44, Sörmlands Museum 1987.

Brännvin och pepparrot julmat till hästar i Mellösa

Kjell Lundström, nyvald styrelsemedlem i vår förening, läste med stort intresse Arne Westbergs utmärkta artiklar från Österåker om Trolltallen, Berga-Britta, städpengar och drunkningsolyckan i Öljaren, i förra numret av KFV-forskaren. Kjell och hans fru Anne-Marie har nyligen flyttat till trakten kring Mellösa och har fått upp ögonen för den nya hembygden. Det visar sig att Imber Nordin-Grip även varit i dessa trakter.

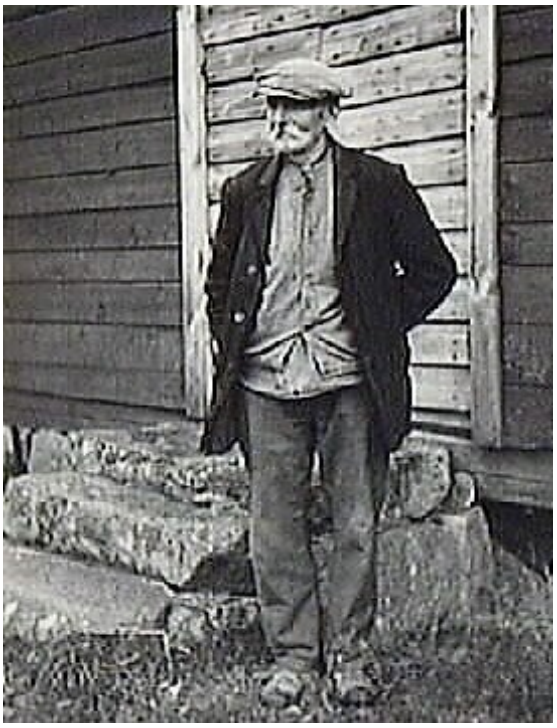
Arne Westbergs skrivningar bygger på folklivsforskaren Imber Nordin Grip som i slutet av 1930-talet åkte runt i bland annat ”vår” del av Sörmland och tecknade ner berättelser av folk som hon träffade på sina resor.

Men det var inte bara Österåker som fick besök av folklivsforskaren Nordin Grip.

1936 i den nybildade hembygdsföreningen i Mellösa, numera i Flens kommun, tog man beslut om att kontakta Landsmåls- och folkminnesarkivet i Uppsala för att få till stånd en inventering av socknens folkminnen. Resultatet av inventeringen sammanställdes av folklivsforskaren Imber Nordin Grip i en över 500 sidor tjock bok, med berättelser av sammanlagt 70 personer, eller meddelare som Imber kallade dem. För att få en rättvis bild av hennes dokumentation skulle det krävas många nummer av KFV-forskaren. Men…här kommer en ”lite” bantad version av den omfattande boken.

Hon skriver att intresset bland socknens folk att berätta var stort. Historier och sägner från urtid till nutid redovisas i boken. En typisk sägen som berättades var om bron över bäcken i Flenmo och varför den heter Gullbro. *”Det var en brud som tappa gullkrona i bäcken ve Gullbro. Di har sett `na ligga där å blänka, men di har inte fått upp na. Ho var fäll inte värdig att bära na”*

Övernaturliga väsen som rå, tomtar och troll, vattenväsen, gastar och spöken berättade flera meddelare om; *”Det var på ett ställe di hade tomten. Han gick och bar säskärvar, så säa räckte länge, så det vart aldrig slut på trysken. Då var det en dräng som blev trött på det där, och när tomten fått gröten så åt drängen ur den och sen oföga han sig i fatet. Då blev det slut på trysken”*

Henning Larsson (1860-1941) boende på Flenmo i Mellösa socken. Kallas "Henning vid Lars Petters" eller "Henning på gärdet". Deltagare i Imber Nordin-Grips folkminnesinventering år 1936.
"De närvarande voro alla grannar, som i många år delat tillvarons yttre besvärigheter med varandra och som ärvt samma traditioner. Där var "Henning vid Lars Petters" eller "Henning på gärdet", som han också kallas, den 76-årige ungkarlen, som har besvarat ett sällsynt djupt och grundligt vetande, Han känner mer om byns och socknens historia än kanske någon annan, han minns vem som var den siste krukmakaren i socknen och vem som tillverkade den sista spånstolen, vilka repliker som fälldes på det eller det bröllopet eller husförhöret"

/Ur Sörmlandsbygden 1937 sidan 108-109.
/SLM 111-95-1 - Henning Larsson i Mellösa år 1936

Dessa berättelser om hur tomten hjälpte till på bondgårdarna, men ofta fick oförtjänt tillbaka var vanligt i de berättelser som Imber Nordin Grip fick höra.

”Det var en bonde som höll på att tryska. Då, såg han att det var någon som höll på att tryska och hjälpte honom. En morgon såg han att det stog ett par skor kvar på logkistan. Då slog bonden ett par spikar genom skorna och sen gick han ut å lyssna efter. Då såg han tomten stack in fötterna i skorna och då sa bonden, sitter fast kan tänka! Så började tomten gå och feck hela logkista mä sig, då sa tomten, följer väl mä, kan tänka!”

Många historier handlar om årets gång, årstider och högtider. Författaren konstaterar att julen var i gamla tider en enkel högtidlighet i Mellösa. ”*På ett ställe i*

Dåsnäs sprang barna omkring och var så glada och skrek, Julafton, då tvättar vi oss i såpa". Den jultvagning man erinrar sig ägde rum inne i stugan i en balja. *"På julafton brukar di bada. Först skulle di ansa krittera, sen tvätta sig å göra sig snygg. Barna dom tvätta di i en stor kopparkittel."*

Extra fint foder skulle husdjuren ha på julen. *"Di bruka riva pepparrot, hälla en sup över den och blanda i havren åt hästarna. Nu är det jul igen sa di åt korna om julafton. Då feck di särskilt gott åckerhö, annars feck di mest mossa och kärrhö".*

Författaren och Fil. dr. Imber Nordin Grip konstaterar att det måste ha varit gott om varg i Mellösa i äldre tider och vargen ansågs farligast av alla vilda djur i socknen. Imber fick höra de mest otroliga historier om vargens härjningar. *"En man från Remna körde posten. Han mötte en hel flock vargar, det skulle ha skett på Västansjön. Han sköt en varg och den stöp. Så skulle han ta reda på vargen och kasta den i släden, men när han gjorde det så sprang hästen sin väg och hem till gården med vargen. Di leta etter karlen, men när di kom dit på isen så var det bara ett par stövlar med ben i, som di hitta. Vargarna hade tagit det andra".*

"En gubbe hade varit till Kramnäs på auktion. Sjön var isbelagd. Han hade en kälke, och hade köpt ett bykkar på auktionen och sköt karet på kälken. När han kommer ut på isen kom det vargar och då kasta han sig ner på isen och stjälpte karet över sig. Handyxan hade han med sig, och när varga stack tassa under karet högg han tassa av dom, och då slet di ihjäl varandra"

I bokens slut finns ett register över de 70 Mellösabor som bidragit med berättelser och minnen. Här står deras namn, ålder och vart de kom ifrån. Vissa har författaren skrivit några extra rader om.

Josefina Andersson, Flenmo, "en sjungandes människa". Sällsynt rikt begåvad. Förutom sin musikalitet ägde hon även en ovanligt fin skaldeådra.

Foto: Sven Siljemar 1955.

"Josefina Andersson född 1875, uppvuxen i Kramnäs, död 1960. Musikaliskt och litterärt begåvad, hade bevarat en myckenhet gamla visor och melodier".

"Metodius Andersson, född i Mastorp 1865, död 1952. Av urgammal Hällefors-släkt och jobbade själv i många år vid bruket. Hade många minnen av sin mormoder, den läkekunniga Sofia. Han var musikaliskt och kulturellt intresserad, god berättare"

"Sofia Johansson, Jägar-Fia, född 1869 på Hällefors, dotter till Sjung-Fredrik och moster Nora. Hade ärvt sin faders glada humör och musikaliska läggning. Tyckte mycket om att vistas i skogen, plocka bär och svamp. En människa av den typ som en gång kunde uppfostras under de stora bruken och herrgårdarna, som i sin självständigt utformade ödmjukhet numera torde vara mycket sällsynt"

"Henning Larsson, bonde, Flenmo, född 1860 och död 1941. Var hela sin bys och hela socknens levande krönika av en typ som var vanlig på den tid då all tradition i bygderna var enbart muntlig. Han visste ofantligt mycket och var dessutom av en klar och nykter läggning".

Kjell Lundström

Källa

Mellösa i Sörmland – Folkminnen Imber Nordin-Grip Sörmlands Grafiska AB 1964 (boken är postumt utgiven av Maj Eriksson, Flenmo, Mellösa som också bearbetat materialet och bidragit med bilder.)

BOKBÖRSEN
SVERIGES STÖRSTA BOKHANDEL

Bokbörsen är en svensk näthandel (bokborsen.se) för böcker, serier, musik och film. Här finns så gott som allt som givits ut på den svenska bokmarknaden under de senaste hundra åren – om man får tro deras egna uppgifter.

Det är en marknadsplats där antikvariat, förlag och privatpersoner som köper och säljer böcker, det är således ett smidigt sätt att hitta gamla böcker.

På Bokbörsen fanns 2019 cirka 50 000 säljare, både privatpersoner, antikvariat och förlag registrerade. Kundens beställning går direkt till säljaren som själv tar betalt, packar och skickar, öppet köp 21 dagar gäller alltid.

En gammal bibel berättar

På en loppmarknad i Katrineholm, för några år sedan, stod vår medlem Anders Nilsson och letade bland en del böcker. Han hittade en gammal bibel från mitten av 1800-talet med en text på första uppslaget. Det var två namn och årtal, Anna Sofia Dahl 1830 och Johan Gustaf 1853, som ledde till efterforskningar.

Som släktforskare blev jag naturligtvis nyfiken på de här två personerna. Var är de födda och var levde de sina liv? Finns några nu levande personer som kan ha något intresse av denna bibel?

Det här är vad jag fann.

Anna Sofia Dahl född 1830 den 15 februari i Varsta i Bettna och hennes son Johan Gustav född den 15 juni 1853, före äktenskapet, vid Näsbystugan i Blacksta Socken

Sonen Johan Gustav blev som nämndes född före äktenskapet och vid denna tid så benämndes det som oäkta, trots att fadern drängen Johan Gustav Jonsson i Ängtorp i Blacksta, Södermanland låtit kyrktaga Anna Sofia som sin hustru. Föräldrarna gifte sig sex månader efter sonens födelse. Det föds ytterligare två barn i äktenskapet innan Anna-Sofia avlider år 1858 i nervfeber (Tyfoidfeber – Salmonella).

Mannen Johan Gustav Jonsson gifter om sig, som vanligt var på den tiden, de små moderlösa barnen behövde någon som tog hand om dem. Naturligtvis föds det barn i det nya äktenskapet som då blir halvsyskon till den Johan Gustav som finns med i bibeln.

Sonen Johan Gustav född 1853 blir skräddare med tiden och byter då efternamn till Nyström. Gifter sig 1876 och får åtta barn. De flesta av dem flyttar till trakterna av Stockholm och de nu levande barnbarns barnbarnen finns spridda över Sverige, men mest runt Stockholm.

Vi tittar lite närmare på Anna-Sofia Dahls föräldrar. Anna-Sofia föddes 1830 i Nybystugan i Blacksta. Fadern var Gustav Dahl född 1801 i Vrena, soldat i Nyköpings kompani. Antogs som soldat 1819, tjänade krigsmakten i 36 år och begär och får slutligen avsked såsom oduglig till krigstjänst med anmälan om underhåll (pension). Tjänt väl.

Anna Sofias mamma hette Anna Christina Jansdotter, född 1797.
I äktenskapet föddes också sonen Johan Erik född den 31 juli 1826, död 5 maj1829.

Anna Sofia bor hemma till 1848 då hon flyttar till Gryt i Blacksta som piga och år 1849 till Hofby i Blacksta. Det var vanligt på den tiden att byta arbetsgivare en gång om året, speciellt i ungdomen.

Hon flyttar lite fram och tillbaka mellan föräldrahemmet och olika pigplatser. Så dyker sonen Johan Gustaf upp född 15 juni 1853, betecknas som oäkta.

Vi skall titta lite närmare på ett av barnen genom livet, nämligen Johan Gustaf Jonsson Nyström född 1853. Blev med tiden skräddare och de som skaffar sig ett yrke brukar oftast byta namn till ”något bättre”, vill väl känna sig mer betydelsefulla. Han gifter sig 1876 med Maria Charlotta Andersdotter från Ripsa.

De får åtta barn och alla når inte vuxen ålder.

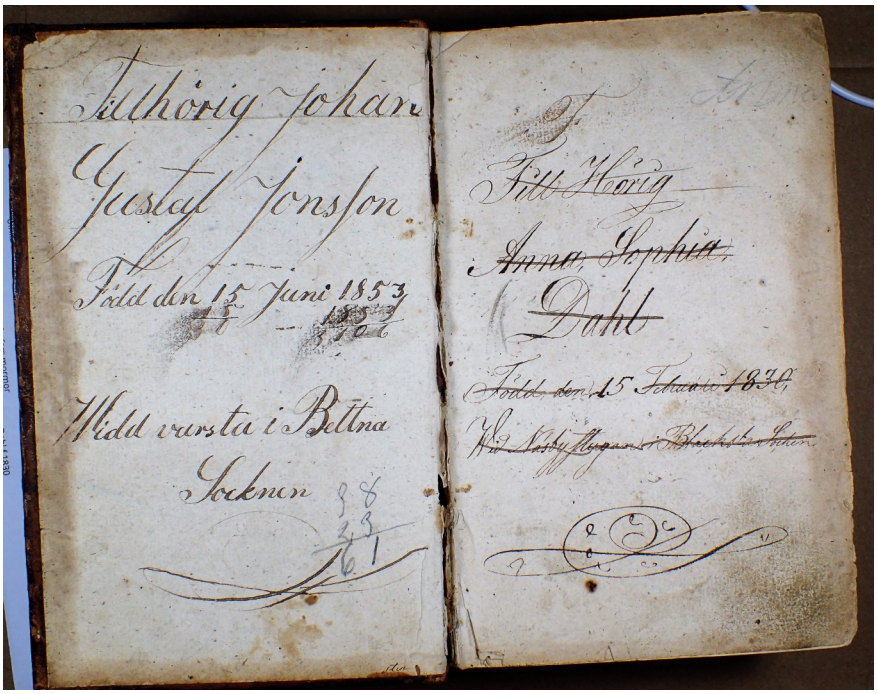
Sonen Ernst Edvin Nyström född 1889 i Vadsbro, död 1963 i Bromma. Han står med yrket ”tillskärare”, vilket enligt en notering betecknas som ett kvinnoyrke! Han blir far till två barn.

Sten Arne Lennart Nyström född 1918 i Maria Magdalena, död 1999 i Kista.

Maj Britt Hildur Maria Nyström född 1921 i Bromma, död 1978 i Södertälje.

Sten Arne Lennart Nyström gifter sig 1947 med Klara Sofie Johanna född 1916 i Norge. De får barnen Margareta Jeanette och Börje Arne. Och där avslutar vi redovisningen med tanke på att vi är inne på nu levande personer.

Anders Nilsson

Julklappstips

Evald ”Emanuel” Larsson var en välkänd spelman i Vingåkersbygden, men han var också en meddelare till Nordiska museet, och skrev en flitig medarbetare i olika tidningar, där han gjorde värdefulla uppsatser och bygdereportage. Evald har intervjuat många Vingåkersbor och bevarat en mängd muntlig tradition från sina fäder.

Han skrev ned vad han hört berättas eller själv upplevt om personer som på den tiden tycktes vara annorlunda och lite vid sidan av det gamla samhället.

En del av detta material har samlats i denna skrift av Göran Warnander, och en är lättläst och ger många tillfällen till skratt.

Boken kan varmt rekommenderas. Den finns att beställa hos Vingåkers Hembygdsförening.

Anders Nilsson

Evald ”Emanuel” Larsson

Spelman – torpare – folklivs- och hembygdsforskare

Berättelser om
original o.d.
luffare, tattarekäringar m.m.
egendomliga drängar etc.
andra tvetydiga personer
från V Vingåker – Lännäs – Regna – Skedevi socknar

Historier på gammal Vingåkersdialekt
Folk och händelser i allmänhet
i en salig blandning

Utgiven 2020 av

Västra Vingåkers Hembygdsförening

Sammanställning och research Göran Warnander

Har vi rätt adress till dig?

När vi skickar mejl och tidningar till våra medlemmar händer det att vi får meddelanden och tidningar i retur.

Vi uppmanar dig att skicka aktuella uppgifter så får du information och tidningar från oss. Mejla adress och telefonnummer till info.kfvslakt@gmail.com eller skriv till Anders Nilsson, Jägaregatan 56, 643 31 Vingåker.

Riksarkivet

Sök i arkiven

Riksarkivets publika digitala arkiv finns huvudsakligen på två plattformar – Digitala forskarsalen och Nationell Arkivdatabas (NAD). I Digitala forskarsalen samlas ingångar till det digitala materialet från bägge plattformarna. Här kan du ta del av kyrkböcker, kartor, skattelängder, militära rullor, bouppteckningar, lagfartsregister, fotografier m.m. Det finns ca 65,5 miljoner inskannade arkivhandlingar här och flera databaser.

Nyheter är bland annat Folkräkningen 1930, Digitala forskarsalen har fått nytt utseende och nya sökingångar.
Det är gratis att söka på riksarkivet, men du får registrera dig och använda egen inloggning.

Avs:
KFV Släktforskarförening
c/o Anders Nilsson
Jägaregatan 56
643 31 Vingåker

B PP Sverige, Port Payé

Nya medlemmar sedan förra numret av KFV-forskaren

Ulla Wallin, Katrineholm
Mårten Gjöterberg, Vingåker
Dan Kvarnström Östberg, Hälleforsnäs
Inger Johansson, Katrineholm
Anders Lind, Katrineholm

Vi hälsar alla nya medlemmar välkomna till vår förening!

Program hösten 2021*

Jourhavande släktforskare i Vingåker 25/1, 22/2, 22/3, 3/5 kl. 17.30-19.30.
Jourhavande släktforskare i Katrineholm, och 13/1 kl. 14-16, 24/2, 23/3, 28/4 kl. 16-18
Jourhavande släktforskare i Flen 14/12, 22/2, 22/3, 15.00 - 17.00

15 januari Släktforskningens dag, Jenny Fornedal berättar om hur man kommer in i Bygdeband mm om Hembygdsföreningens hemsidor. ABF, Katrineholm 10.00-14.00.
15 februari Årsmöte med föredrag om valloner och smeder, ComMat, Katrineholm 18.30
15 mars Maria Andersson berättar om Tuberculosen och dess härjningar i Sverige, behandling med mera. Perrongen i Katrineholm.
19 april Ted Rosvall berättar om emigranter, hur man hittar dem. Perrongen i Katrineholm
26 april DNA kurs med Christina Sagersten
19 maj utflykt till Högsjö

*allt är preliminärt beroende vad som händer med coronan.

Läs mer på föreningens webbsida www.kfvslakt.se

Sveriges Släktforskarförbund
Sörmlands Sparbank
ABF
GÖR EN ANNAN VÄRLD MÖJLIG